

การฆ่าตัวตาย

...องค์ความรู้พื้นฐาน

น.พ.ธรณินทร์ กองสุข M.D., M.Sc., M.Econ

CONTENT

1. สถานการณ์การฆ่าตัวตายในประเทศไทย ...ระบบข้อมูลสารสนเทศที่ต้องปรับปรุง
2. นิยาม คำจำกัดความ ที่ต้องการเอกภาพ
3. Natural history of suicide behavior
4. สมมุติฐานการฆ่าตัวตายของคนไทย

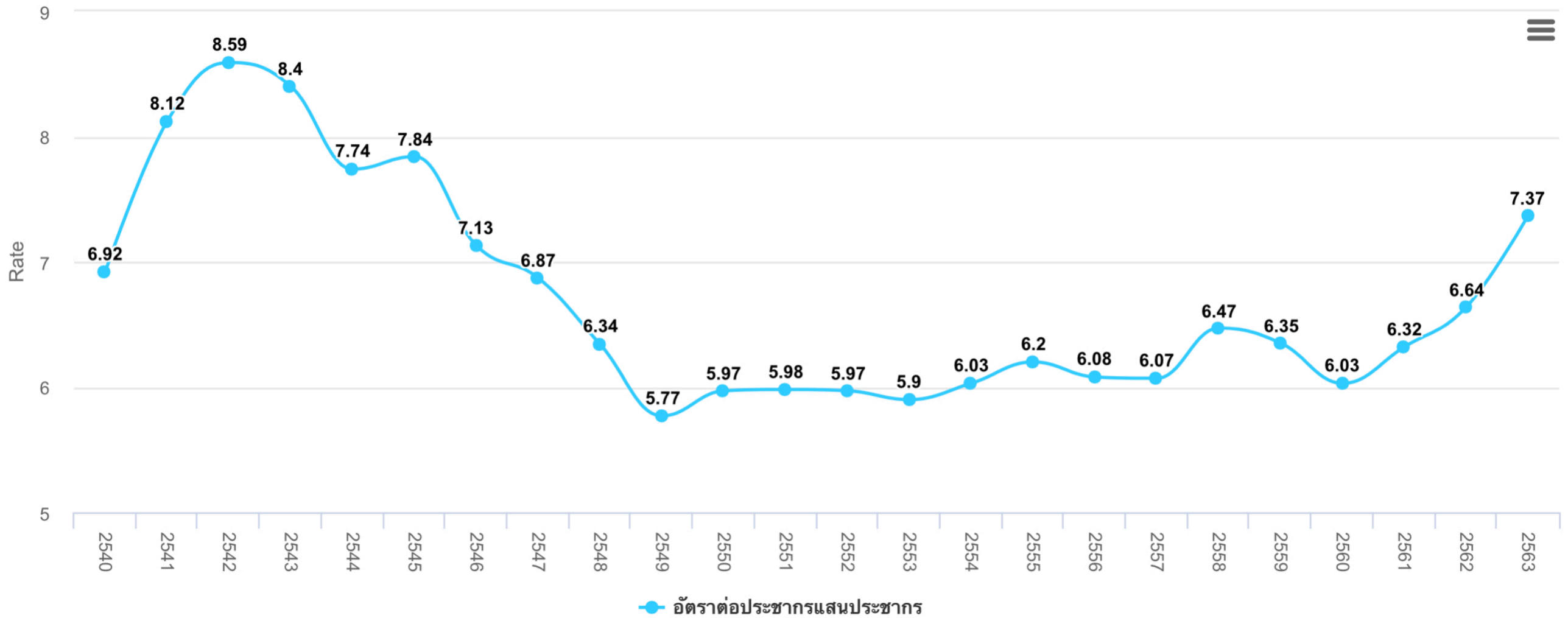
การฆ่าตัวตาย

...ไม่ใช่เหตุบังเอิญ

- ▶ พฤติกรรมการฆ่าตัวตายเป็นเหตุการณ์ซับซ้อนได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัยซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ได้แก่ -ปัจจัยส่วนบุคคล สังคม จิตใจ วัฒนธรรม ชีววิทยาและสิ่งแวดล้อม (WHO,2014)

คนไทย ปี2563 เสียชีวิตจากการฆ่าตัวตาย ...คน อัตรา 7.37 ต่อแสนประชากร

ปี พ.ศ. 2540-2563

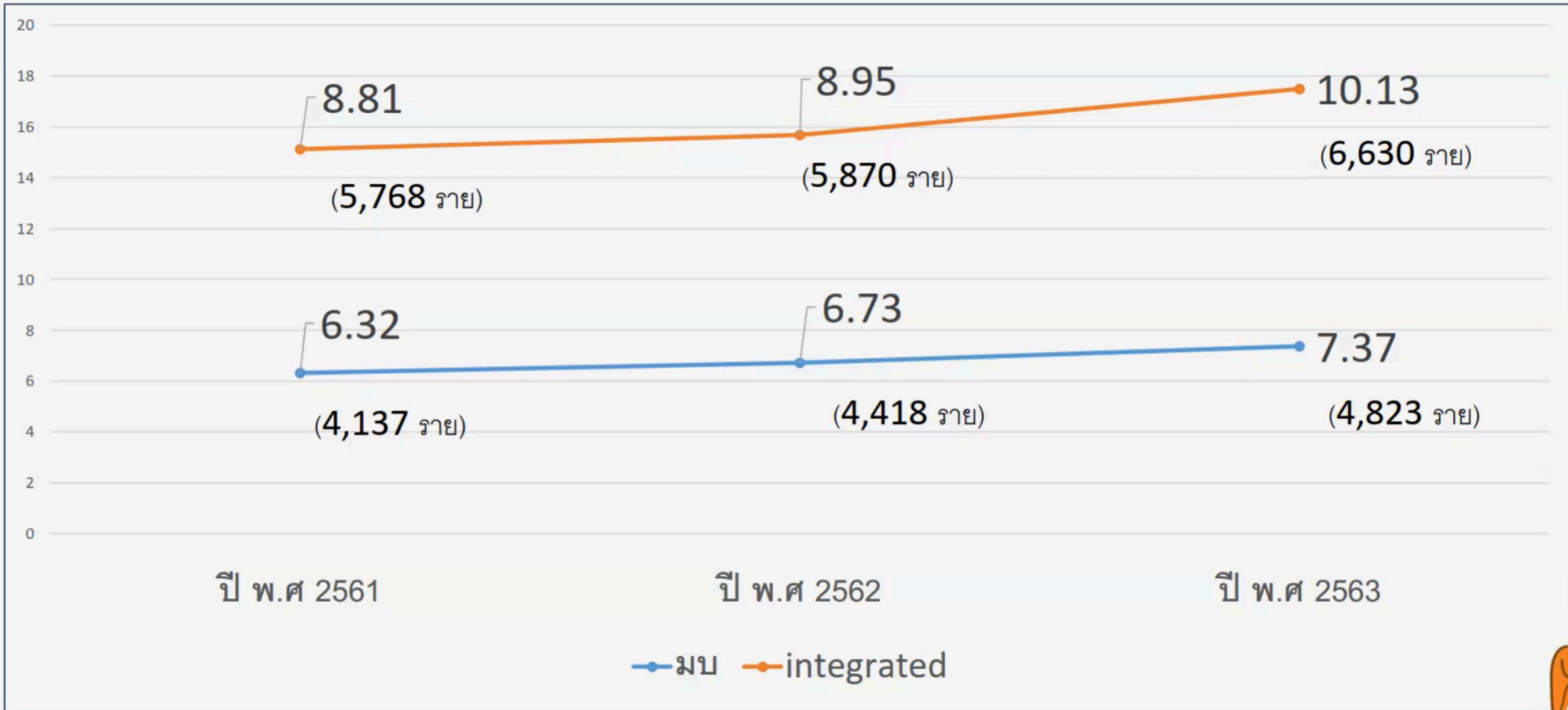

<https://www.dmh.go.th/report/suicide/>

กรมสุขภาพจิต
Department of Mental Health

แผนภูมิ เปรียบเทียบอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ระหว่าง ฐานข้อมูล มบ & บุรณาการ3 ฐาน ปี พ.ศ 2561-2563

แหล่งที่มา กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข ณ วันที่ 15 กันยายน 2564

ข้อมูลการฆ่าตัวตายที่รายงาน ... น่าจะต่ำกว่าความเป็นจริง

🔗 Suicide Rate By Country by Population 2019

Source: [World Health Organization \(Suici...](#)

* Rates are per 100,000 people

Flag	Name	Suicide Rank ▲	Total Suicide Rate	Male Suicide Rate	Female Suicide Rate	Total Per Year	≡
	Thailand	32	14.4	23.4	5.9	9,998	

Last updated: 2021-02-09

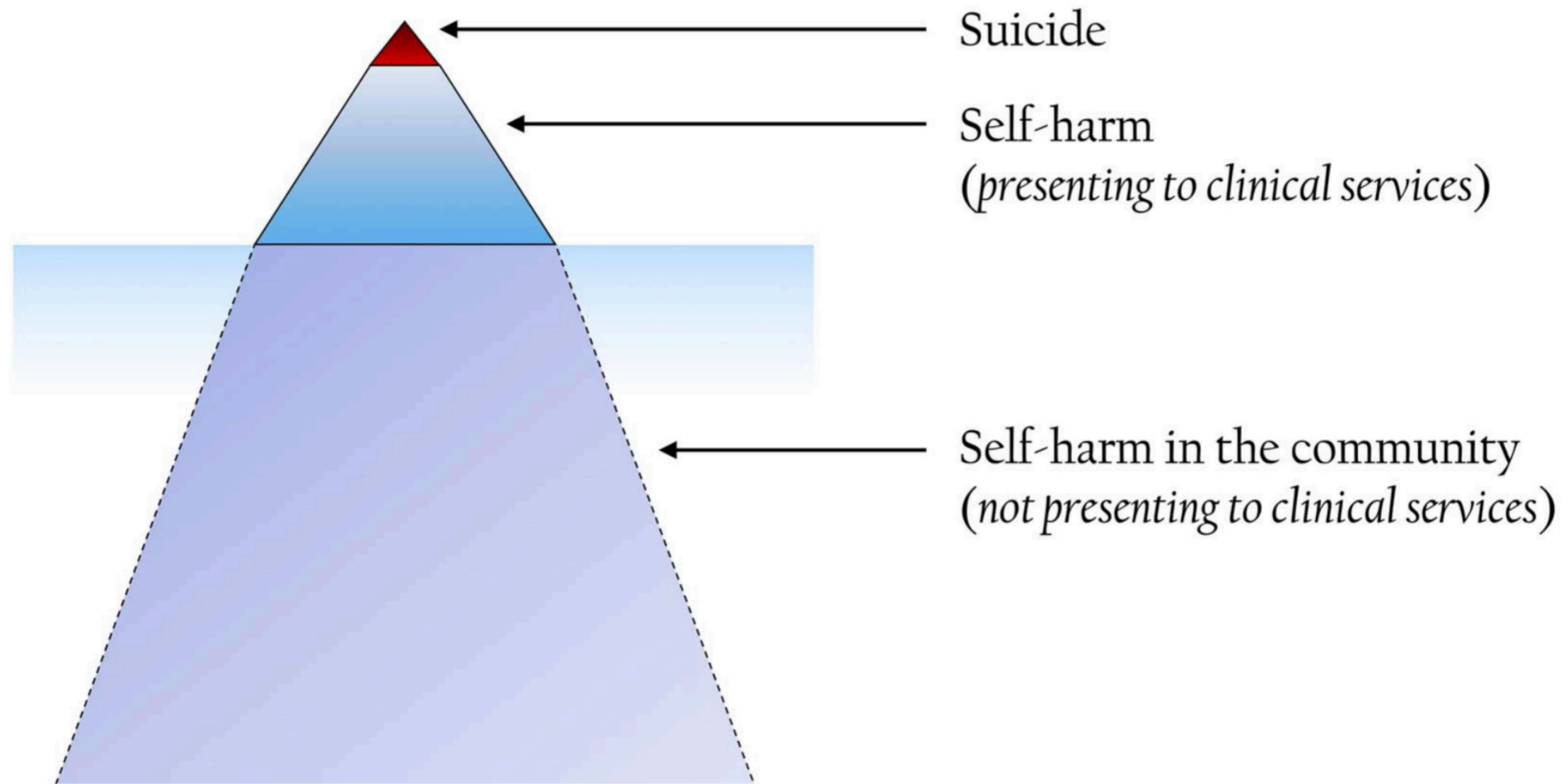
Download **complete** data set as: [CSV table](#) | [Excel](#) | [CSV list](#) | [more...](#)

		Crude suicide rates (per 100 000 population) ⁱ		
Country	Year	Both sexes	Male	Female
Thailand	2019	8.8 [5.4-13.2]	15.0 [9.3-22.5]	2.9 [1.8-4.5]

จากการคาดประมาณขององค์การอนามัยโลก ปี 2562 อัตราการฆ่าตัวตายของไทย น่าจะอยู่ที่ 14.4 ต่อแสนประชากร หรือ ที่ปรับใหม่ 8.8(5.4-13.2)ต่อแสนประชากร

ตัวเลขที่แท้จริงคือ...?

ICEBERG MODEL OF SUICIDE

ระบบข้อมูลและสถิติการฆ่าตัวตาย ... **ควรเร่งปรับปรุง**

Past	Present	Future
<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมข้อมูลจากทะเบียนมรณบัตร ของ ก.มหาดไทย - วิเคราะห์รายปี แยกตาม จังหวัด และเขต สาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมข้อมูลจากทะเบียนมรณบัตร และจากรายงาน รง.506 ของ ก.สาธารณสุข - วิเคราะห์รายปีแยกตาม จังหวัดและเขตสาธารณสุข 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ข้อมูลจากการสอบสวนโรค ทุกรายที่มีการกระทำ รุนแรง ต่อตนเอง โดยทีมMCATT หรือทีมสุขภาพจิต โดยมีการ ยืนยันว่าเป็น suicide หรือ suicide attempt ก่อน รวบรวมข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> - ข้อดี: ง่าย รายละเอียด น้อย - ข้อเสีย: ช้า และน้อยกว่า ความเป็นจริง 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อดี: มีรายละเอียดมากขึ้น - ข้อเสีย: ช้า และยังน้อยกว่า ความเป็นจริง ไม่ได้ข้อมูล สาเหตุปัจจัยและระบบที่ เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน 	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อดี: ข้อมูลเป็นปัจจุบัน ถูก ต้อง ครบถ้วน ทางระบาด วิทยา - ข้อเสีย: ผู้รวบรวมต้องมี ทักษะ ผ่านการอบรม และ ต้องมีระบบแจ้งเตือนเมื่อเกิด เหตุที่สะดวกรวดเร็ว

กักตักกระดุมเม็ดแรกให้ถูกต้อง

- ข้อมูลและสารสนเทศของการฆ่าตัวตายต้องเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้อง
- ข้อมูลที่ถูกต้องควรมาจากทุก cases ที่ได้รับการยืนยันแล้วว่า เป็น suicide

พฤติกรรมในกรณีตัวอย่าง คืออะไร ? จะวินิจฉัยว่าเป็นอะไร?

- ▶ หญิงอายุ 24ปี เสียใจจากการทะเลาะกับเพื่อนชายและอยากให้ตัวเองตายไป จึงกินยาพาราเซตามอลที่เหลืออยู่ในขวดจนหมด (ซึ่งเธอบอกว่าน่าจะเหลืออยู่ประมาณ 4-6เม็ด) ถูกเพื่อนชายนำส่งห้องฉุกเฉิน ผลLabพบว่าระดับพาราเซตามอลในเลือดอยู่ระดับ therapeutic range ตอนนี้เธอรู้สึกดีขึ้นแล้วและอยากกลับบ้าน

ใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการบอกหรือวินิจฉัยว่าเป็นอย่างนั้น

- ▶ ความอันตราย หรือความรุนแรงของวิธีที่ใช้?
- ▶ การแสดงออกถึงความตั้งใจที่จะตาย ?
- ▶ จำนวนยาที่กิน ? ผลLab ?
- ▶ หรืออื่นๆ

พฤติกรรมในกรณีตัวอย่าง คืออะไร ? จะวินิจฉัยว่าเป็นอะไร?

- ▶ ชายอายุ 51ปี ป่วยเป็น โรคซึมเศร้า รักษาไม่ต่อเนื่อง ถูกเลิกจ้างมา 1 สัปดาห์ วันนี้รู้สึกซึมเศร้าอย่างมาก อยากตาย จึงปีนไปบนหลังคาเพื่อกระโดดฆ่าตัวตาย แต่ระหว่างนั้นเกิดเปลี่ยนใจ จึงปีนกลับลงมา

ฆ่าตัวตาย

พยายามฆ่าตัวตาย

Parasuicide

ไม่ใช่ทั้งฆ่าตัวตายและพยายามฆ่าตัวตาย

ใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการบอกหรือวินิจฉัยว่าเป็นอย่างนั้น

- ▶ ความอันตราย หรือความรุนแรงของวิธีที่ใช้?
- ▶ การแสดงออกถึงความตั้งใจที่จะตาย ?
- ▶ หรืออื่นๆ

DEFINITION OF SUICIDE BY CDC*

การฆ่าตัวตาย (Suicide)

- การเสียชีวิตจากพฤติกรรมที่มุ่งทำร้ายตนเอง โดยตั้งใจจะให้ตายจากพฤติกรรมนั้น
- **Death** caused by **self-directed** injurious behavior with any **intent to die** as a result of the behavior

การพยายามฆ่าตัวตาย (Suicidal attempt)

- พฤติกรรมที่มุ่งทำร้ายตนเองแต่ไม่ถึงกับเสียชีวิต โดยตั้งใจจะให้ตายจากพฤติกรรมนั้นและผลของการพยายามฆ่าตัวตายอาจบาดเจ็บหรือไม่บาดเจ็บ
- A **non-fatal self-directed** potentially injurious behavior with any **intent to die** as a result of the behavior. A suicide attempt may or may not result in injury.

การพิจารณาว่าเป็น SUICIDE หรือ SUICIDE ATTEMPT หรือไม่

ต้องมีครบ 2 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

1

Self-directed violence

เกณฑ์บ่งชี้ self-directed violence (SDV)

1. เป็นพฤติกรรมที่มุ่งต่อตนเอง (self-directed behavior)
2. จงใจให้เกิดการบาดเจ็บหรือมีโอกาสดังกล่าว (deliberately results in injury or the potential for injury)

2

Suicidal intent

เกณฑ์บ่งชี้ Suicidal intent

1. ปรารถนาที่จะตาย (wish to die)
2. เจตนาฆ่าตนเองให้ตาย (means to kill him/herself)
3. เข้าใจถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ (understand the probable consequence of his/her action) เช่น ทำให้ตายได้

การพิจารณายืนยัน SDV และ SUICIDAL INTENT

Self-directed violence

การพิจารณาว่า เป็นการกระทำรุนแรงต่อตนเองหรือไม่?

ให้พิจารณาจากหลักฐานทั้งที่เห็นชัดเจนและเป็นนัยๆ ซึ่งสามารถดูได้จากเหตุการณ์ แม้ว่ายังไม่เกิดการบาดเจ็บ

ต้องมีครบ 2 ข้อของเกณฑ์บ่งชี้ ดังนี้

1. เป็นพฤติกรรมที่มุ่งต่อตนเอง (self-directed behavior)
2. จงใจให้เกิดการบาดเจ็บหรือมีโอกาสเกิดบาดเจ็บ (deliberately results in injury or the potential for injury)

Suicidal intent

การพิจารณาว่ามีความตั้งใจฆ่าตัวตายหรือไม่?

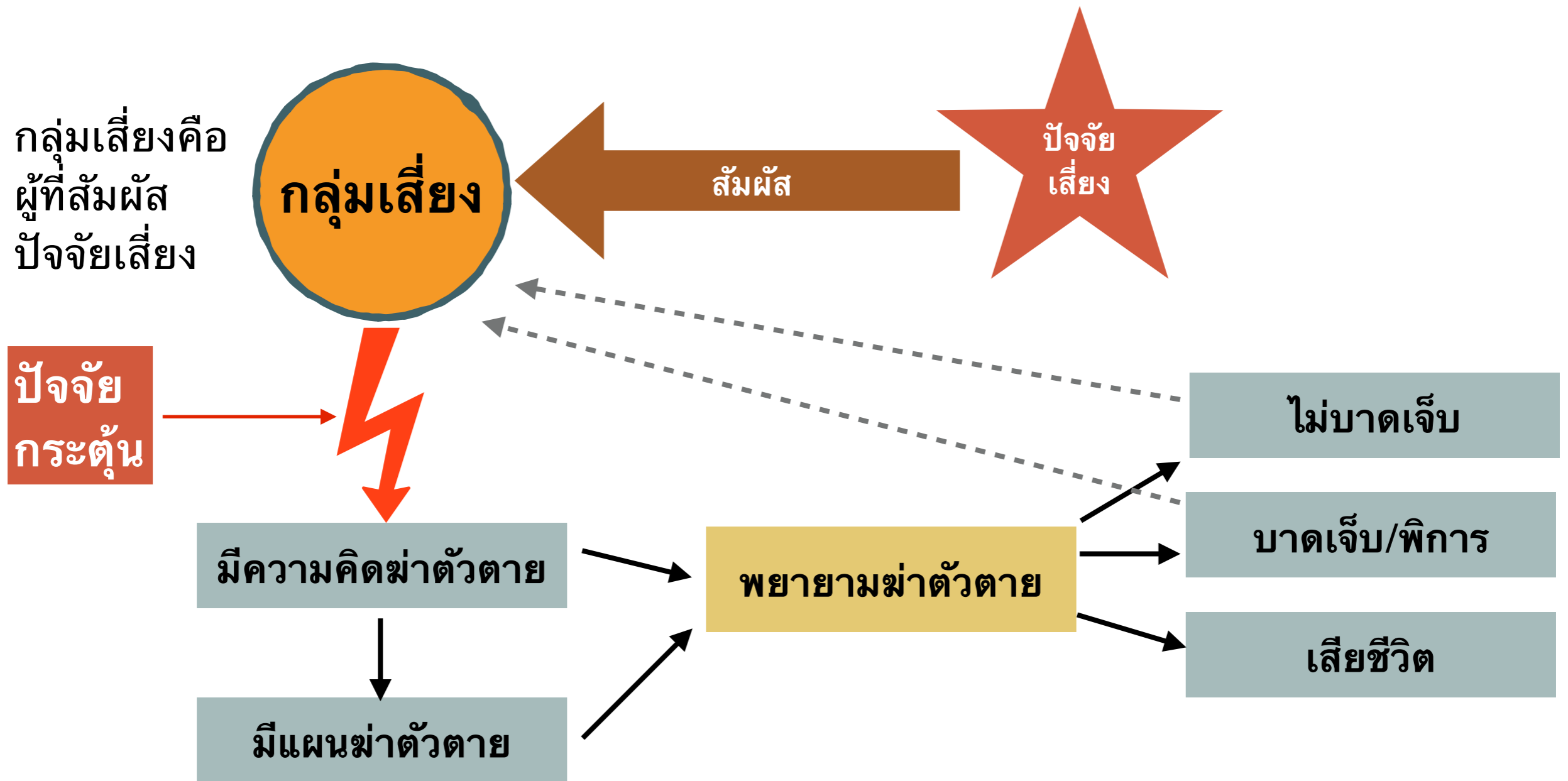
ให้พิจารณาจากหลักฐานทั้งที่เห็นชัดเจนและเป็นนัยๆ ซึ่งสามารถดูได้จากเหตุการณ์ก่อนหน้าแม้ว่ายังไม่เกิดการกระทำและในระหว่างกระทำ ต้องมีครบ 3 ข้อของเกณฑ์บ่งชี้ ดังนี้

1. บุคคลนั้นปรารถนาที่จะตาย (wish to die)
2. บุคคลนั้นมีเจตนาเพื่อฆ่าตนเองให้ตาย (means to kill him/herself)
3. บุคคลนั้นเข้าใจถึงผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำ (understand the probable consequence of his/her action) เช่น ทำให้ตายได้

SUICIDE ATTEMPTS ICD CODING : THE 2015 ICD 10-CM

- Intentional self-harm by **poisoning**: **X60-X69**
- Intentional self-harm by **hanging**, strangulation and suffocation: **X70**
- Intentional self-harm by **drowning**: **X71**
- Intentional self-harm by **firearms** and explosives: **X72-X75**
- Intentional self-harm by **smoke**, fire, flames, steam, hot vapours and hot objects: **X76, X77**
- Intentional self-harm by **cutting** and piecing instruments: **X78, X79**
- Intentional self-harm by **jumping** from high places: **X80**
- Intentional self-harm by jumping or lying before a moving object: **X81**
- Intentional self-harm by crashing of motor vehicle: **X82**
- Intentional self-harm by other and unspecified means: **X83, X84**

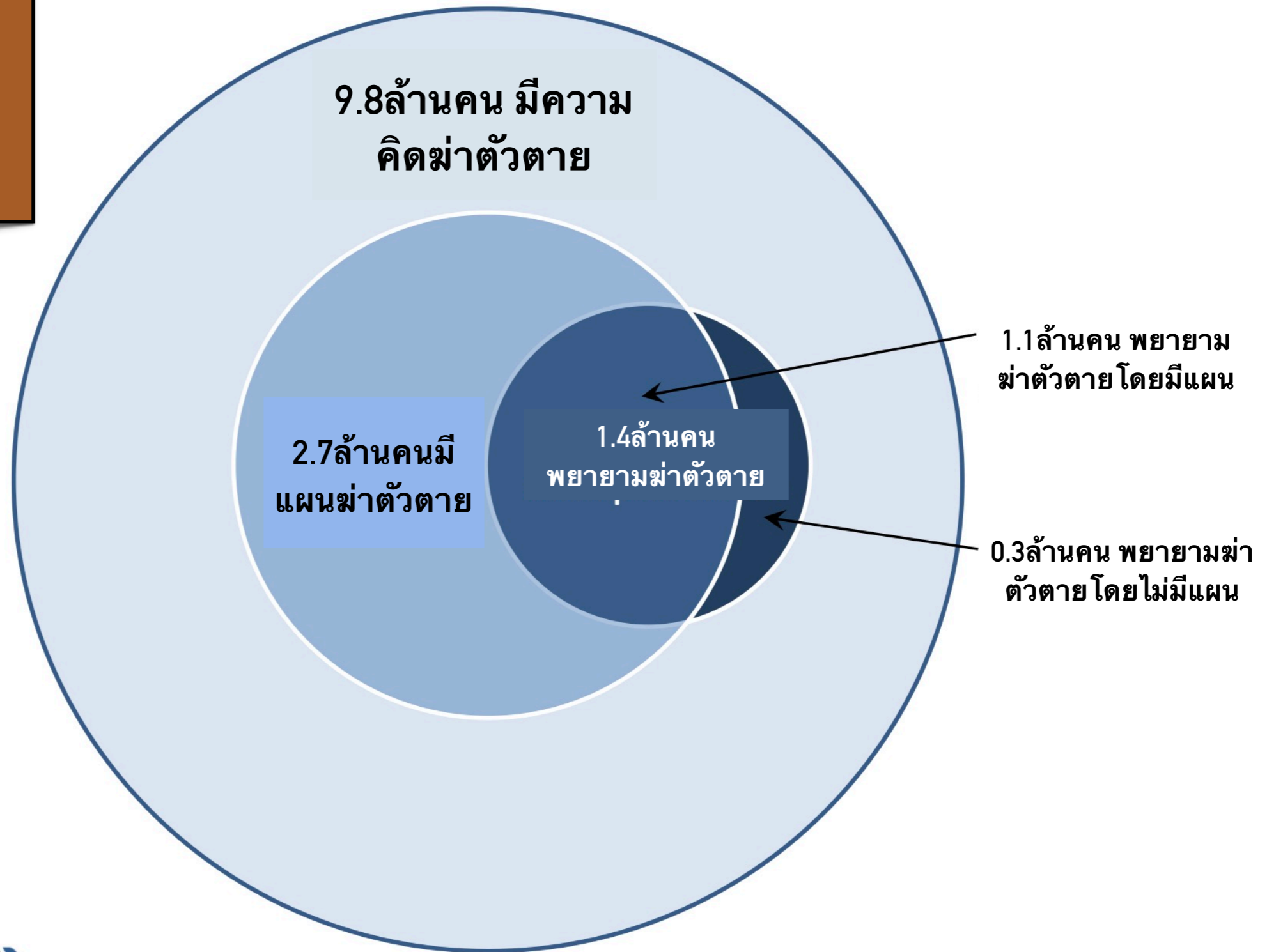
ธรรมชาติของการฆ่าตัวตาย (NATURAL HISTORY OF SUICIDE)

Past Year Suicidal Thoughts and Behaviors Among U.S. Adults (2015)

ความเชื่อมโยงกันระหว่าง

- ความคิดฆ่าตัวตาย
- การวางแผนฆ่าตัวตาย
- การพยายามฆ่าตัวตาย

ทำไมถึงฆ่าตัวตาย...

***** เราไม่เคยได้คำตอบที่แท้จริง ในผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จ
และมีคำตอบที่หลากหลาย ในผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย**

เช่น...

หนีจากความทุกข์ ความเศร้าและความสิ้นหวัง

หลุดจากความเจ็บปวดทางกาย ทางใจ

ทนไม่ไหวกับการป่วยด้วย โรคที่น่ารังเกียจ

เป็นผลตามมาจากพิษของการใช้สารเสพติด

เป็นจากอาการทางจิต เสียงสั่งหูแว่ว ประสาทหลอน หรืออาการหลงผิด

เป็นการอุทิศตนต่อความเชื่อหรือศาสนา

พลีชีพเพื่อชาติเพื่อกลุ่มเพื่อเผ่าพันธุ์

เป็นการกลับไปเกิดใหม่

เป็นวิธีของการแก้แค้น

เป็นวิธีรักษาเกียรติและศักดิ์ศรี

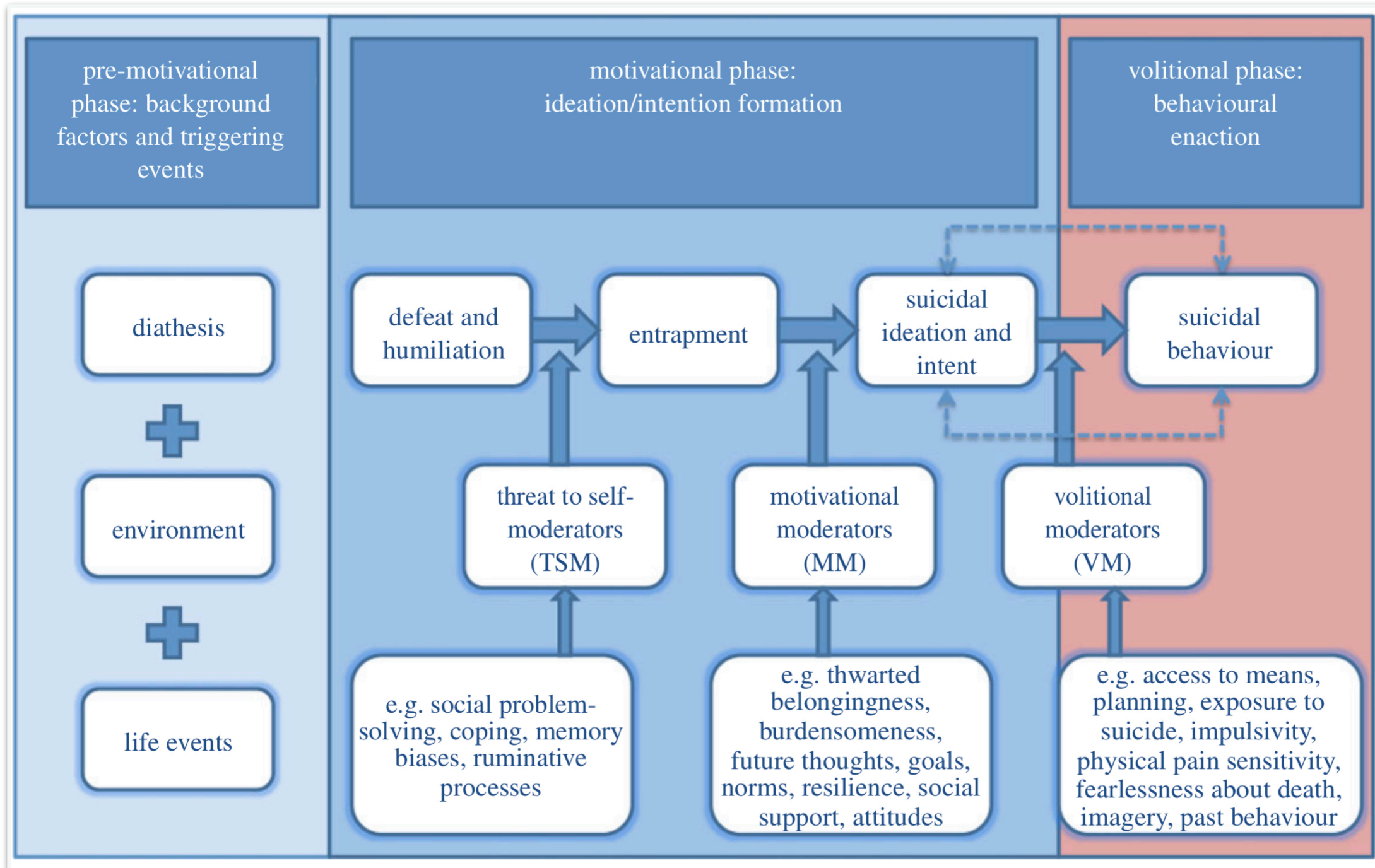
เป็นหนทางไปอยู่ร่วมกับคนรักที่จากไป

The Integrated Motivational-Volitional Model of Suicidal Behavior

Rory C O'Connor

*Suicidal Behaviour Research Laboratory, Institute of Health & Wellbeing,
University of Glasgow, Glasgow, UK*

โมเดลอธิบายพฤติกรรมฆ่าตัวตาย ของ RORY O' CONNOR

ระยะก่อนเกิดแรงจูงใจ
(ปัจจัยพื้นฐาน
และเหตุกระตุ้น)

มีปัจจัยเสี่ยงชักนำให้
เกิดความโน้มเอียงหรือ
อ่อนแออยู่เดิม

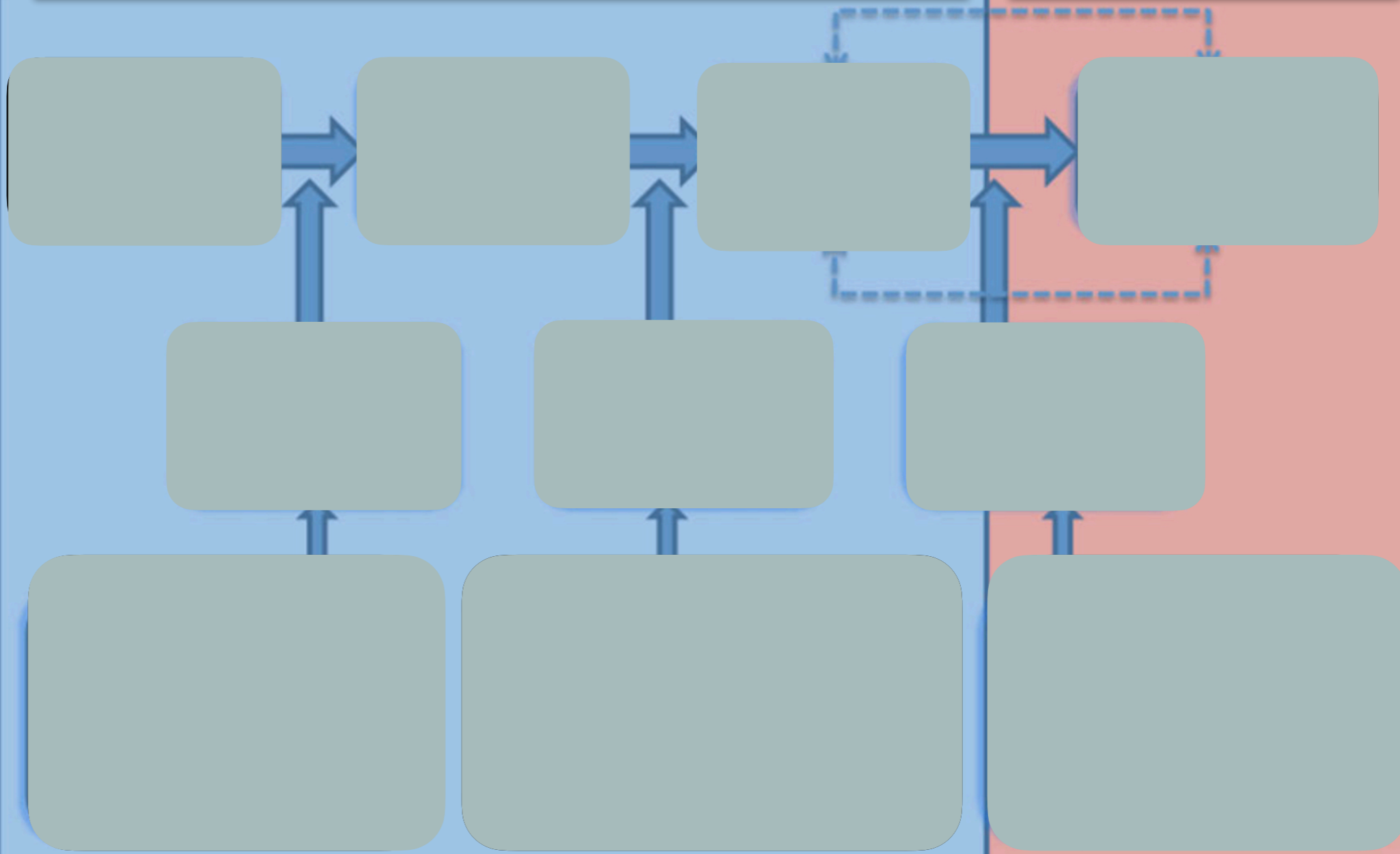
สิ่งแวดล้อม

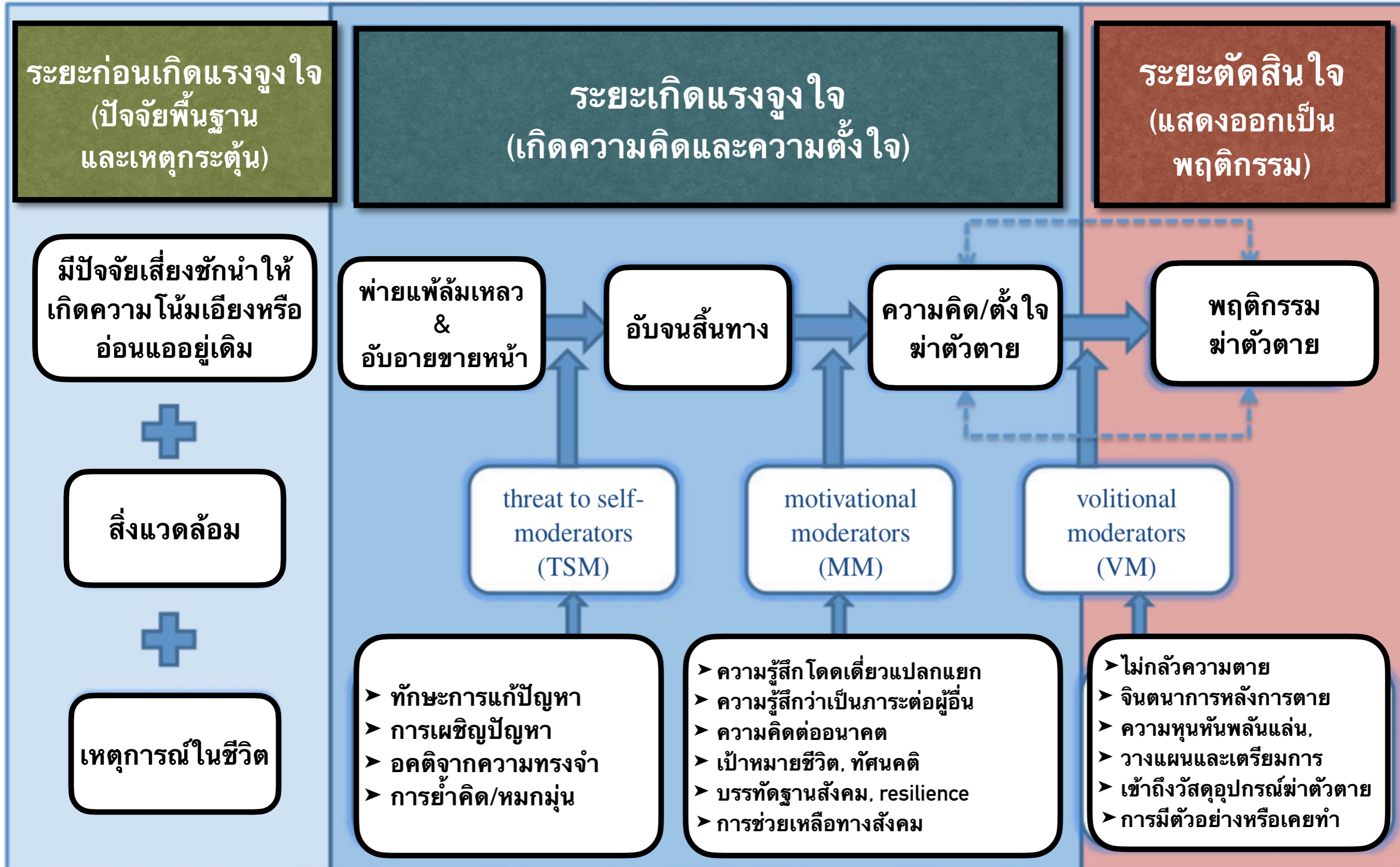
เหตุการณ์ในชีวิต

ระยะเกิดแรงจูงใจ
(เกิดความคิดและความตั้งใจ)

ระยะตัดสินใจ
(แสดงออกเป็น
พฤติกรรม)

โมเดลอธิบายพฤติกรรมฆ่าตัวตาย ของ RORY O' CONNOR

สมมติฐานในคนไทย
อุบัติการณ์ฆ่าตัวตาย จะเกิดขึ้นเมื่อ
2 มี 2 ล้มเหลว 1 อ่อนแอ

แนวคิด TK model ,2560

พฤติกรรมฆ่าตัวตายจะเกิดขึ้นเมื่อ

1. มีปัจจัยเสี่ยง มีปัจจัยกระตุ้น
2. ด้านกั้นและการเฝ้าระวังล้มเหลว
3. ปัจจัยปกป้องอ่อนแอ

ภาพจาก <https://thenortheasttoday.com/tag/suicide/>

หากมีเพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง...จะไม่นำไปสู่การฆ่าตัวตาย

ปัจจัยเสี่ยง

1. โรคจิตเวช (ซึมเศร้า, จิตเภท, ไบโพลาร์, บุคลิกภาพผิดปกติ)
2. ติดสุราหรือสารเสพติด
3. โรคทางกายรุนแรง/เรื้อรัง
4. บุคลิกภาพหุนหันพลันแล่น
5. ตนเองและคนในครอบครัวเคยฆ่าตัวตาย
6. Childhood trauma: ถูกทารุณทางกาย/ทางเพศ/ทางอารมณ์, physical/emotional neglect

ปัจจัยกระตุ้น

1. ประสบปัญหาชีวิตหรือมีเหตุการณ์วิกฤติ ที่คิดว่าพ่ายแพ้ล้มเหลวหรือรู้สึกอับอายขายหน้า ร่วมกับความรู้สึกอับจนหนทาง
2. อាកารทางจิตกำเริบ
3. พืชจากสารเสพติด
4. ข่าวการฆ่าตัวตาย

ด้านกั้น Barriers

การควบคุม/
ป้องกันการ
เข้าถึงสารพิษ
วัสดุอุปกรณ์
ฆ่าตัวตาย

แนวคิด TK model ,2560

พฤติกรรมการณ์ฆ่าตัวตายจะเกิดขึ้นเมื่อ

1. มีปัจจัยเสี่ยง มีปัจจัยกระตุ้น
2. ด้านกั้นและการเฝ้าระวังล้มเหลว
3. ปัจจัยปกป้องอ่อนแอ

1. มีความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมว่าการฆ่าตัวตายเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง
2. มีความผูกพันที่แน่นแฟ้นอบอุ่นในครอบครัว และกลุ่มเพื่อน
3. อยู่ในชุมชนที่เกื้อหนุนช่วยเหลือกันดี
4. เข้าถึงบริการสุขภาพจิตได้ง่าย
5. มีทักษะการแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดแย้งและมีการปรับตัวที่ดี

ปัจจัยปกป้อง

1. เฝ้าสังเกตสัญญาณเตือนฆ่าตัวตาย
2. เข้าหา พูดคุยและรับฟัง
3. ประเมินสถานการณ์วิกฤตเร่งด่วนและตอบสนองอย่างฉับไว
4. ให้ความช่วยเหลือและส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ

การเฝ้าระวังป้องกัน

การปิดกั้น
หรือป้องกัน
สถานที่ที่ใช้
ฆ่าตัวตาย

ด้านกั้น Barriers

ภาพจาก <https://thenortheasttoday.com/tag/suicide/>